

Bireyselleştirilmiş Öğretim Planı Hazırlama Becerisine Sahip Farklı Branşlardaki Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamaları Hakkındaki Görüşleri

Muhammed Doğukan BALÇIN*, Fatma COŞTU** ve Hatice MERTOĞLU***

Öz: Bu çalışmada, Bireyselleştirilmiş Öğretim Planı (BÖP) hazırlama becerisine yönelik yapılan eğitimin, formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamaları hakkındaki görüşlerine olan etkisinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma desenlerinden tek grup ön test - son test zayıf deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim ve öğretim yılının güz döneminde İstanbul ilindeki bir devlet üniversitesinde formasyon eğitimi alan 125 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu grupların belirlenmesinde ise basit seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örnekleme grubundan tipik durum örneklemeden yararlanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği (KUÖYÖ)” ve “Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Duygular, Tutumlar ve Kaygılar Ölçeği (KEİDTKÖ)” kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen veriler SPSS 18.0 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, araştırma kapsamında BÖP hazırlama becerisi kazandırmaya yönelik yapılan eğitimlerin formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutum ve duygularını arttırdığı, kaynaştırma uygulamalarına yönelik kaygılarını ise azalttığı tespit edilmiştir. Ayrıca, yapılan eğitim uygulamaları formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamaları hakkında öğretmen yeterliklerini de olumlu yönde etkilediği de belirlenmiştir. Araştırmanın sonunda elde edilen sonuçlar bağlamında önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Kaynaştırma uygulamaları, öğretmen adayları, formasyon eğitimi, bireyselleştirilmiş öğretim planı (BÖP)

* Doktora öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi ABD, ORCID: 0000-0002-7698-6932, dogukanbalcin@gmail.com

** Doktora öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi ABD, ORCID: 0000-0002-7101-6267, fatmacostu6178@gmail.com

*** Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi ABD, ORCID: 0000-0002-3172-7443, hatice.mertoglu@marmara.edu.tr

Pre-service Teachers' Views in Different Disciplines Who Have the Skills of Preparing ITP on Inclusive Practices

Abstract: In this study, it was aimed to determine the effect of the training on the skills of preparing an Individualized Teaching Plan (ITP) on the opinions of prospective teachers in different branches of education on inclusion practices. In the study, one group of quantitative research designs pre - test post - test weak experimental design was used. The study group consists of 125 prospective teachers who received formation training in a state university in Istanbul in the fall semester of the 2017-2018 academic years. In the determination of these groups, simple non-random sampling methods, purposeful sampling group and typical case sampling were used. In the research, “Teacher Efficacy for Inclusive Practice (TEIP) Scale” and “Sentiments, Attitudes and Concerns about Inclusive Education Scale Revised (SACIE-R)” were used as data collection tools. The data obtained from the scales were analyzed with the help of SPSS 18.0 package program. As a result of the research, it was found that the trainings that were conducted to gain the skills of preparing ITP increased the attitudes and emotions of the prospective teachers in different branches of formation training towards inclusion practices and decreased their concerns about inclusion practices. In addition, it has been determined that the training practices have a positive effect on the teacher competencies of the prospective teachers in different branches of formation training. At the end of the research, suggestions were made in the context of the results obtained.

Key Words: Inclusive practices, pre-service teachers, formation education, individualized teaching plan (ITP)

Giriş

Sağlıklı toplumların oluşturulmasında, toplumu oluşturan bireylerden özel eğitime muhtaç olanlarının yeterli eğitim alması önemli bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyacı karşılamaya yönelik, ülkeler bu bireylerin toplumla bütünleşebilmeleri ve bağımsız yaşam becerilerini kazanmalarını sağlamak ve onların gereksinimleri doğrultusunda ve bireysel farklılıklarına uygun eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadırlar. Ayrıca, yetersizliklerden etkilenen bireylerin eğitimden yararlanması ile ilgili uluslararası çapta birtakım düzenlemeler de yapılmıştır. Bu düzenlemelerden birisine, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (BMGK, 1948) örnek olarak verilebilir. Bu örneğe benzer, UNESCO'nun (1994) yetersizlikten etkilenmiş

bireylerin genel uyumunu ve eğitimde eşitsizliği giderme politikaları da diğer bir örnek olarak verilebilir. Uluslararası çapta yapılan bu türden düzenlemeler, ülkemiz anayasası (TC Anayasası) 42. Maddesi'nde yer alan hükümler gereğince özel eğitimin hem yasal hem de fikri anlamda kabul görüp ve desteklendiğini göstermektedir. Bahsi geçen düzenlemeler bağlamında, gerek ülkemizde ve gerekse de diğer dünya ülkelerinde özel eğitim alanında birtakım girişimlerde bulunulmakta olup bunların önemlileri arasında da kaynaştırma eğitimi çalışmaları gelmektedir. Bütün öğrencilerin eğitim sistemi içinde akranlarıyla birlikte deneyimlerini paylaşma süreci ve yaşadığı çevrede en nitelikli eğitim almasını sağlayan bir eğitim modeli (Aker, 2014; Kargın, 2004; Kırcaali-İftar, 1992; Sucuoğlu, 2006; Sucuoğlu & Kargın, 2010) olarak tanımlanan bu model ülkemizde 1980'li yıllarda uygulanmaya başlamıştır (Uysal, 1995). Kaynaştırma eğitiminde, özel gereksinim ihtiyacı olan bireylerin normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte aynı ortamı paylaşarak sosyal becerilerini geliştirmeye ek olarak bilişsel, akademik ve fiziksel becerilerini de geliştirmek esas alınmaktadır (Akçamete, Gürgür & Kış, 2003; Gürgür, 2005; Orakçı, Aktan, Toraman & Çevik, 2016). Günümüzde ise kaynaştırma uygulamaları artan araştırmalar ve gereksinimler çerçevesinde önceki yıllardakine nazaran her geçen gün gelişmeye devam etmektedir (Deniz, 2018; Deniz & Çoban, 2019; Eripek, 2000; Gürgür, 2005; Sart, Ala, Yazlık & Yılmaz, 2004).

Kaynaştırma eğitim modelinin etkili bir biçimde uygulanabilmesi için bu model çerçevesinde bireyselleştirilmiş eğitim programları (BEP) hazırlanması gerektiği bilinmektedir. BEP; özel eğitime ihtiyaç duyan bireyin performansı ve eğitsel gereksinimleri doğrultusunda uzman BEP ekibi tarafından hazırlanan ve bu bireylerin en üst düzeyde yararlanabilecekleri eğitim fırsatı sunmak temel amacıyla oluşturulan bir plan ya da programdır (Gürsel, 2003; Smith & Brownell, 1995). BEP öğrenciye yönelik ekip tarafından hazırlanmış gereksinimlerin genel bir plan ya da program sunarken, bu plan/programın uygulanmasına yönelik alana özgü ayrıntılı planlamalar ise bireyselleştirilmiş öğretim planlarının (BÖP) içeriğini oluşturmaktadır (Gürsel, 2003). Bu açıdan bakıldığında kaynaştırma eğitim modelinin uygulandığı bir okulda görevli bir öğretmen BEP'de belirlenen planlamalar çerçevesinde dersinin içeriği ile ilgili olarak BÖP hazırlama gereksinimine ihtiyaç duymaktadır.

Kaynaştırma eğitimine yönelik ilgili literatür incelendiğinde; yapılan çalışmalarda çoğunlukla okul öncesi öğretmenlerinin (Kılıç, 2011), sınıf öğretmenlerinin (Cankaya & Korkmaz, 2012), öğretmen adaylarının (Gürgür, Kış & Akçamete, 2012; Kayhan, Şengül & Piştav Akmeşe 2012; Yaralı, 2015), rehber öğretmenleri (Habiboğlu, 2018) ve ebeveynlerin (Çolak, Vuran & Uzuner, 2013) kaynaştırma uygulamalarına ilişkin görüş ve önerilerinin

alandığı görülmektedir. Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler, eğitimin her kademesinde bulunabileceğinden hareketle, kaynaştırma eğitimi çerçevesinde özel gereksinimli öğrencilerle çalışan ya da çalışacak farklı branş öğretmen ya da öğretmen adaylarına yönelik çalışmaların yapılması önem arz etmektedir. Kaynaştırma eğitimi sürecinde farklı branşta görev yapan öğretmenlerin de yer alma gerekliliğine rağmen kaynaştırma eğitimiyle ilgili sıklıkla okul öncesi, sınıf öğretmenleri ve rehber öğretmenlerin görüşlerine başvurulması, bu branşlar dışındaki diğer öğretmenler ya da öğretmen adaylarına başvurulmaması önemli bir eksiklik olarak görülmektedir. Kaynaştırma eğitimi modeli çerçevesinde hazırlanan BEP ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde ise, araştırmaların çoğunlukla sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının görüşleri (Camadan, 2012), sınıf öğretmenlerinin ve rehber öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri (Kuyumcu, 2011), zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin görüşleri (Avcıoğlu, 2011) ve özel eğitim öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri (Can, 2015) üzerine odaklanıldığı görülmektedir. Kaynaştırma eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalarda da ifade edildiği üzere, farklı branşta görev yapan öğretmenlere de yer verilmesi gerekliliğine rağmen, bu amaca hizmet eden sınırlı sayıda çalışmaya (Yılmaz & Batu, 2016) rastlanmıştır. Bu çalışmalarda (örneğin; Yılmaz & Batu, 2016) da farklı branşlardaki öğretmenlerin BEP ile ilgili genel olarak bilgi sahibi oldukları ve BEP oluşturma aşamasında sorumluluklarını yerine getirdikleri belirlenmiştir. Yapılan çalışmalara eleştirel olarak bakılacak olursa, öğretmen ya da öğretmen adaylarının BEP ya da BÖP ile ilgili olarak tecrübe kazanmalarına ve bu tecrübeler bağlamında da kaynaştırma eğitimi ile ilgili düşüncelerine olan etkisini belirlemeye yönelik sınırlı sayıda çalışmaya yer verilmiştir.

Kaynaştırma uygulamaları ve BÖP ile ilgili gerek öğretmen adaylarının ve gerekse öğretmenlerin düşüncelerini belirlemenin yanı sıra onların tutumlarını (Chow, 1976; Gözün & Yıkılmış, 2003; Kilgore, 1982; Leyser & Abrams, 1983) ve kaygılarını (D'Alonzo, Giordano & Vanleeuwen, 1998; Gal, Schreur & Engel-Yeger, 2010; Heiman, 2014) belirlemeye yönelik çalışmalara da literatürde rastlamak mümkündür. Ayrıca, ilgili çalışmalar da öğretmen ya da öğretmen adaylarının tutum ve kaygılarının onların yeterliliklerine ve uygulanacak kaynaştırma eğitimine olan etkisi üzerinde çoğunlukla durulmuştur (Atkinson & Ogletree, 1982; Barton, 1992; Batu, 1998; Diken & Sucuoğlu, 1999; Familia-Garcia, 2001; Garvar-Pinhas & Schmelkin, 1986; Kaya, 2003; Mağden & Avcı, 1999; Markell, 1976; Metin & Güleç, 1998; Ringlaben & Price, 1981; Sargın, 2002; Uysal, 1995).

Yukarıdaki paragraflarda ifade edilenlerden hareketle, ilgili literatürden farklı olarak burada sunulan çalışmada BÖP hazırlama becerisine yönelik yapılan eğitimin formasyon

eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamaları hakkındaki görüşlerine olan etkisinin belirlenmesine odaklanılmıştır. Bu kapsamda da, bir dönem boyunca ‘Bireyselleştirilmiş Öğretim’ dersi alan ve bu ders kapsamında kendi disiplinlerinde kaynaştırma öğrencilerine yönelik bireyselleştirilmiş öğretim planı hazırlamış ve uygulama düzeyinde bilgi ve beceri kazanmış öğretmen adaylarının görüşlerine başvurulmuştur. Bu türden bir çalışma ile özellikle ulusal literatürdeki bir boşluğu kapatacağına inanılmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Bireyselleştirilmiş Öğretim Planı (BÖP) hazırlama becerisine yönelik yapılan eğitimin formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamaları hakkındaki görüşlerine olan etkisinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “BÖP hazırlama becerisine yönelik yapılan eğitimin formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamaları hakkındaki görüşlerine olan etkisi nedir?” şeklinde belirlenmiştir.

Bu bağlamda çalışmada aşağıda belirtilen alt problemlere yanıt aranmıştır:

1) BÖP hazırlama sahip formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarındaki öğretmen yeterlikleri ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

2) BÖP hazırlama becerisine sahip formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimi ile ilgili duygu, tutum ve kaygı ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

Yöntem

Bu çalışmada nicel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Nicel çalışmalar sayısal veri elde etmek ve genelleme yapmak açısından uygundur. Bu çalışmada da ölçekle sayısal veriler elde edilmek istenmiştir.

Araştırmanın Deseni

Yapılan bu araştırma nicel araştırma desenlerinden tek grup ön test - son test zayıf deneysel desene göre tasarlanmıştır. Bu deneysel desende, bir müdahale öncesinde katılımcılar bağımlı değişken yönünden ölçüldükten sonra bağımsız değişken uygulanır, ardından bağımlı değişken tekrar ölçülerek ön test ve son test puanları arasındaki farkın belirlenmesiyle müdahalenin etkisi ölçülür (Christensen, Johnson, & Turner, 2012).

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örnekleme 2017-2018 eğitim ve öğretim yılının güz döneminde İstanbul ilindeki bir devlet üniversitesinde formasyon eğitimi alan 125 öğretmen adayından oluşmaktadır. Bu grupların belirlenmesinde ise basit seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örnekleme grubundan tipik durum örneklemeden yararlanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde araştırmacılar belirlenen durum için konuya ilişkin bilgisi olan bireylerle çalışmasını yürütür (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2016). Bu çalışmada da formasyon eğitiminde 'Bireyselleştirilmiş Öğretim' dersi alan öğretmen adaylarıyla çalışılmıştır. Çalışma grubunun demografik özelliklerine ait betimsel veriler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.
Örnekleme Ait Demografik Bilgiler

Değişken	Grup	Toplam	
		N	%
Cinsiyet	Erkek	30	24,0
	Kadın	95	76,0
Branş	Fizik	32	25,6
	Kimya / Kimya teknolojisi	45	36,0
	Kuyumculuk teknolojisi	2	1,6
	Makine teknolojisi	1	0,8
	Metal teknolojisi	1	0,8
	Seramik ve cam teknolojisi	37	29,6
Tekstil teknolojisi	7	5,6	

Tablo.1 incelendiğinde formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının %76,0'sı (N=95) kadın, %24,0'ü (N=30) ise erkektir. Öğretmen adaylarının branş dağılımları incelendiğinde ise %36,0 Kimya / Kimya Teknolojisi, %29,6 Seramik ve Cam Teknolojisi, %25,6 Fizik, %5,6 Tekstil Teknolojisi, %1,6 Kuyumculuk Teknolojisi, %0,8 Makine Teknolojisi ve %0,8 Metal Teknolojisi branşına sahip olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Kaynaştırma uygulamalarında öğretmen yeterliği ölçeği. Formasyon eğitiminde ‘Bireyselleştirilmiş Öğretim’ dersi alan öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimi uygulamalarındaki yeterlik algılarını ölçmek amacıyla Sharma, Loreman & Forlin (2012) tarafından geliştirilen Bayar (2015) tarafından Türkçe’ye uyarlama çalışması yapılan “Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği (KUÖYÖ)” kullanılmıştır. 18 maddeyi içeren ölçek 6’lı Likert tipi bir derecelendirme içermektedir. Ölçek üç faktörden meydana gelmektedir. Ölçeğin birinci boyutu; “Kaynaştırma Eğitiminde Öğretim Yeterliği”, ikinci boyutu; “Kaynaştırma Eğitiminde İşbirliği Yeterliği”, üçüncü boyutu ise; “Kaynaştırma Eğitiminde Sınıf Yönetimi Yeterliği” boyutudur. Ölçeğin Türkçe’ye uyarlanması aşamasında Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .89 olarak bulunmuştur. Belirlenen güvenilirlik kat sayısı ise ölçeğin Türkiye’de kullanılabileceğini göstermektedir. Araştırmalarda kullanılan ölçme araçlarının Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılarının .70 olması ölçeğe ilişkin güvenilirlik düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir (Sipahi, Yurtkoru & Çinko, 2008; Tezbaşaran, 1996). Bu araştırmada ise ölçeğin tümüne ve alt boyutlarına ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .70’ten büyük olduğundan güvenilirlik düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili duygular, tutumlar ve kaygılar ölçeği. Araştırmanın nicel kısmında veri toplama aracı olarak Forlin, Earle, Loreman & Sharma (2011) tarafından geliştirilen Bayar, Özaşkın & Bardak (2015) tarafından Türkçe’ye uyarlanan “Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Duygular, Tutumlar ve Kaygılar Ölçeği (KEİDTKÖ)” kullanılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan ölçek “Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Duygular”, “Kaynaştırma Eğitimi Hakkındaki Tutumlar” ve “Kaynaştırma Eğitiminde Kaygı” olmak üzere üç faktör ve 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .88, bulunurken her bir faktör için sırasıyla .86, .88 ve .85 olarak bulunmuştur. Araştırmalarda kullanılan ölçme araçlarının güvenilirlik düzeylerinin yeterli olabilmesi için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılarının en az .70 olması gerekmektedir (Sipahi, Yurtkoru & Çinko, 2008; Tezbaşaran, 1996). Bu araştırmada ise ölçeğin tümüne ve alt boyutlarına ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .70’ten büyük olduğundan güvenilirlik düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Uygulama

Uygulama süreci eğitim öğretim yılının bir dönemi boyunca formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının Bireyselleştirilmiş Öğretim dersinde sürmüştür. Bireyselleştirilmiş öğretim dersinde öğretmen adaylarına bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanması hususunda uygulama düzeyinde bilgi ve beceri kazandırılması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın öncesinde ilk olarak formasyon eğitiminde ‘Bireyselleştirilmiş Öğretim’ dersi alan öğretmen adaylarına KUÖYÖ ve KEİDTKÖ ön test olarak uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından ders başlangıcında kaynaştırma sınıflarında bireyselleştirme ve uyarlama örnekleri gösterilmiştir. Öğretmen adayları dönem boyunca ders sürecinde branşlarına uygun olarak kaynaştırma öğrencilerine yönelik bireyselleştirilmiş öğretim planı hazırlamışlardır. Hazırlanan ders planları her ders sonrasında diğer öğretmen adaylarına sunulmuş ve sınıf içerisinde tartışma ortamı oluşturularak fikir alışverişinde bulunulmuştur. Süreç sonunda aynı ölçekler son test olarak uygulanmıştır.

Veri Analizi

Formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarına uygulanan ölçeklerden elde edilen verilerin analiz SPSS 18.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada istatistiksel anlamlık düzeyi ise .05 şeklinde belirlenmiştir.

KUÖYÖ’de maddelere verilen cevaplar,

“Kesinlikle Katılmıyorum=1”, “Katılmıyorum=2”, “Kısmen Katılmıyorum=3”,
“Kısmen Katılıyorum=4”, “Katılıyorum=5”, “Kesinlikle Katılıyorum=6”

şeklinde puanlanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarına ve ölçekte yer alan tüm maddelere ilişkin toplam puanlar hesaplanmıştır. Bu araştırmada ölçekten alınabilecek puanlar en düşük 18 iken en yüksek 108 olarak değişmektedir.

KEİDTKÖ’de maddelere verilen cevaplar,

“Kesinlikle Katılmıyorum=1”, “Katılmıyorum=2”, “Katılıyorum=3”, “Kesinlikle Katılıyorum=4”

şeklinde puanlanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarına ve ölçekte yer alan tüm maddelere ilişkin toplam puanlar hesaplanmıştır. Duygular faktörüne ait beş madde olumsuz madde olduğundan dolayı puanlamada tersine çevirme işlemi yapılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 15 iken en yüksek puan 60 arasında değişmektedir. Elde edilen yüksek puanlar öğretmen

adaylarının kaynaştırma eğitimi ile ilgili duygularının, tutumlarının ve kaygılarının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Ölçekten elde edilen verilerin analizinde ölçekten elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediklerini test etmek amacıyla Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri kullanılmıştır. Ölçeklere ait normallik dağılım test sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.
Ölçeklere İlişkin Normallik Testi Sonuçları

Ölçek	Uygulama	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
KUÖYÖ	Öntest	.076	124	.079	.983	124	.128
	Sontest	.074	124	.094	.967	124	.004
KEİDTKÖ	Öntest	.078	124	.063	.962	124	.002
	Sontest	.115	124	.000*	.971	124	.008

* $p < .05$

Grup büyüklüğü 50’den büyük ise puanların normalliğe uygunluğunu tespit etmede Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmaktadır. Hesaplanan p-değerinin .05’ten büyük çıkması ise puanların normal dağılım gösterdiğini belirtir (Büyüköztürk, 2015). KUÖYÖ öntest ve sontest verileri ile KEİDTKÖ öntest verilerinin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ($p > .05$). Ancak KEİDTKÖ son test puanlarına ilişkin Kolmogorov-Smirnov testi sonucunun $p < .05$ olduğundan verilere ilişkin çarpıklık – basıklık katsayıları ve normal dağılım eğrisi incelenmiştir. George & Mallery’e (2003) göre çarpıklık – basıklık katsayılarının ± 2 aralığında değer aldığı veri setleri normal dağılım göstermektedir. KEİDTKÖ sontest puanlarının çarpıklık ve basıklık katsayıları ± 2 aralığında olduğundan veri setlerinin normal dağılım gösterdiğini söyleyebiliriz.

Bulgular

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada, “BÖP hazırlama becerisine sahip formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarındaki öğretmen yeterlikleri ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark var mıdır?” şeklinde belirlenen birinci alt probleme yönelik öğretmen adaylarının uygulama sonrası KUÖYÖ ortalama puanlarının farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkili örneklem t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3.

Öğretmen Adaylarının KUÖYÖ Ön-test ve Son-test Ortalama Puanlarının İlişkili Örneklem İçin t-testi Sonuçları

	Ölçek	Uygulama	N	\bar{X}	ss	t	sd	p
Kaynaştırma uygulamalarında öğretmen yeterlikleri	Kaynaştırma eğitiminde öğretmen yeterliği	Ön test	125	29.36	3.77	-8.507	124	.000*
		Son test	125	32.06	3.09			
	Kaynaştırma eğitiminde işbirliği yeterliği	Ön test	125	28.59	3.91	-9.673	124	.000*
		Son test	125	32.08	3.06			
	Kaynaştırma eğitiminde sınıf yönetimi yeterliği	Ön test	125	27.82	3.93	-8.111	124	.000*
		Son test	125	30.48	3.24			
	Toplam	Ön test	125	85.77	10.27	-10.469	124	.000*
		Son test	125	94.62	8.47			

* $p < .05$

BÖP hazırlama becerisinin formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarındaki öğretmen yeterliklerine etkisinin araştırıldığı 125 kişilik grupta, uygulama öncesinde ve sonrasında uygulanan Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ilişkili örneklem için t-testi sonucunda, uygulama öncesi ölçek puan ortalaması ($\bar{X}_{\text{ön-test}} = 85.77$) ile uygulama sonrası ölçek puan ortalaması ($\bar{X}_{\text{son-test}} = 94.62$) arasında anlamlı bir fark görülmüştür [$t_{(124)} = -10.469$, $p < .05$].

Ölçekteki tüm faktörler incelediğinde ise ön testler ile son testler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu ($p < .05$) ve bu farklılığın son testlerin lehine olduğu belirlenmiştir ($\bar{X}_{\text{son-test}} > \bar{X}_{\text{ön-test}}$).

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada, “BÖP hazırlama becerisine sahip formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimi ile ilgili duygu, tutum ve kaygı ön test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?” şeklinde belirlenen ikinci alt probleme yönelik öğretmen adaylarının uygulama sonrası KEİDTKÖ ortalama puanlarının farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkili örneklem t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.

Öğretmen Adaylarının KEİDTKÖ Ön-test ve Son-test Ortalama Puanlarının İlişkili Örneklemeler İçin t-testi Sonuçları

	Ölçek	Uygulama	N	\bar{X}	ss	t	sd	p
Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Duygular, Tutumlar ve Kaygılar Ölçeği	Duygu	Ön test	125	14.64	2.25	-2.491	124	.014*
		Son test	125	15.27	2.79			
	Tutum	Ön test	125	13.22	2.87	-10.165	124	.000*
		Son test	125	16.48	2.73			
	Kaygı	Ön test	125	12.60	2.60	8.638	124	.000*
		Son test	125	10.13	2.73			
Toplam	Ön test	125	40.44	3.88	-3.510	124	.001*	
	Son test	125	41.91	3.48				

* $p < .05$

BÖP hazırlama becerisinin formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimi ile ilgili duygularına, tutumlarına ve kaygılarına etkisinin araştırıldığı 125 kişilik grupta, uygulama öncesinde ve sonrasında uygulanan Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Duygu, Tutum ve Kaygı Ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ilişkili örneklemeler için t-testi sonucunda, uygulama öncesi ölçek puan ortalaması ($\bar{X}_{\text{ön-test}} = 40.44$) ile uygulama sonrası ölçek puan ortalaması ($\bar{X}_{\text{son-test}} = 41.91$) arasında anlamlı bir fark görülmüştür [$t_{(124)} = -3.510$, $p < .05$].

Ölçekteki tüm faktörler incelendiğinde ise ön testler ile son testler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu ($p < .05$). Duygu ve tutum boyutlarında son test puanlarının ön test puanlarına göre artması olumlu bir değişimin olduğunu göstermektedir. Kaygı boyutunda ise son test puanlarının ön test puanlarına göre azalması da olumlu bir değişimin olduğunu göstermektedir. Bu bulgular öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimine ilişkin olumlu duygular ve tutumlar geliştirdiklerinin, kaygılarının ise azaldığının göstergesidir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Literatür incelendiğinde kaynaştırmaya yönelik öğretmen görüşlerinin incelendiği birçok çalışmada öğretmenler, kaynaştırma eğitimi hakkında bilgi eksikliklerinin olmasından dolayı kaynaştırma ile ilgili olumsuz tutuma sahip olduklarını belirtmişlerdir (Atkinson & Ogletree, 1982; Barton, 1992; Batu, 1998; Diken & Sucuoğlu, 1999; Familia-Garcia, 2001; Garvar-Pinhas & Schmelkin, 1986; Kaya, 2003; Mağden & Avcı, 1999; Markell, 1976; Metin & Güleç, 1998; Ringlaben & Price, 1981; Sargın, 2002; Uysal, 1995). Oysaki öğretmenlerin

kaynaştırma eğitimi hakkındaki tutumları, kaynaştırma uygulamalarının etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi için belirleyici olarak görülmektedir (Kayhan, Şengül & Piştav Akmeşe, 2012). Öğretmenlerin birçoğunun lisans eğitimleri sürecinde özel eğitime yönelik ya da mesleklerinde özel eğitime ve kaynaştırma eğitime yönelik herhangi bir eğitim almaması meslekleri sürecinde onların kaynaştırma eğitime yönelik duygu, tutum ve kaygılarını olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir. Öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitime ilişkin tutumlarının değiştirilmesi için uygulanan bilgilendirme programları etkilidir (Chow, 1976; Gözün & Yıkılmış, 2003; Kilgore, 1982; Leyser & Abrams, 1983). Yetiştirilen öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarına ilişkin bilgilendirilmelerinin mesleklerini icra ettiklerinde tutumlarının önemli derecede etkilenebileceği düşüncesine varılmaktadır (Gözün & Yıkılmış, 2004). Aynı zamanda kaynaştırma uygulamalarında bir okulun yaklaşımı personellerin inançları ile ilgili olduğu düşünüldüğünde personelin negatif tutumları kaynaştırma uygulamalarının potansiyelini engelleyecektir (Elliott & McKenney, 1998). Öğretmen adaylarının kaynaştırmaya yönelik bilgilendirilmelerden farklı olarak bu araştırmada formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarına bireyselleştirilmiş öğretim dersinde kaynaştırma öğrencilerine yönelik BÖP hazırlanmış ve kaynaştırmaya yönelik tutumlarındaki değişim incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda ise BÖP hazırlama becerisinin formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarındaki tutumlarına olumlu yönde etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Leyser, Kapperman & Keller (1994) tarafından yapılan araştırmada ise daha fazla eğitim alan öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarına karşı daha olumlu tutumlara sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu durumun ise öğretmenlerin görevleri sürecinde kaynaştırma uygulamalarını gerçekleştirdiğinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Literatür incelendiğinde kaynaştırmaya yönelik öğretmenlerle yapılan çalışmalar sonucunda öğretmenlerin kaynaştırmaya yönelik kaygılarının olduğu belirlenmiştir (D'Alonzo, Giordano & Vanleeuwen, 1998; Gal, Schreur & Engel-Yeger, 2010; Heiman, 2014). Bandura'ya (1984) göre stres, korku, kaygı gibi fizyolojik ve psikolojik etkenler kişilerin bir işi yapabilme inancını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen etmenlerdir. Öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimi ile ilgili kaygılarının azaltılmasının meslekleri sırasında kaynaştırma eğitime ilişkin yeterliklerine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Harasymiw & Horne (1976) yaptığı araştırmada, hizmet içi eğitim programlarının öğretmenleri olumlu yönde etkilediğini ve öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi alan çocuklara yönelik daha az kaygı duyduğunu tespit edilmiştir. Bu durumlardan yola çıkılarak bu araştırmada formasyon eğitimi

alan öğretmen adaylarına bireyselleştirilmiş öğretim dersinde dönem süresince kaynaştırma öğrencilerine yönelik BÖP hazırlanmış ve kaynaştırmaya yönelik kaygılarına etkisi incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda ise BÖP hazırlama becerisinin formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarındaki kaygılarını azalttığı sonucuna ulaşılmıştır. Özyürek (2000) sahip olduğumuz düşüncelerin, inançların ve duyguların, yetersiz olan bireylere karşı yaklaşımımızı, davranışlarımızı ve onlara yönelik yapacağımız düzenlemeleri etkilediğini belirtmiştir. Bu nedenle öğretmen adaylarının kaynaştırma yönelik duyguları merak edilerek araştırılmış, BÖP hazırlama becerisinin formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarındaki duygularını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenler kaynaştırma eğitimi faaliyetleri içerisinde birinci dereceden uygulayıcı konumunda bulunmaktadır (Güleryüz & Özdemir, 2015). Dolayısıyla özel gereksinime ihtiyaç duyan bireylerin kaynaştırma eğitimi sürecinde başarıya ulaşmalarında eğitimcilerin kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumlarının yanında özel eğitim etkinlikleri (Weisel & Dror, 2006) ve kaynaştırma uygulamalarına yönelik yeterlikleri önemli görülmektedir (Akcan & İlgar, 2016; Weisel & Dror, 2006). Çünkü eğitim ve öğretim faaliyetlerinin kalitesi, önemli ölçüde öğretmenin yeterlik düzeyi ile güçlenmektedir (Aydın, 1998). Literatür incelendiğinde yapılan bazı çalışmalar öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarıyla ilgili yetersiz olduklarını göstermektedir (Akcan & İlgar, 2016; Babaoğlu & Yılmaz, 2010; Battal, 2007; Cheney & Barringer, 1995; Denizli, 2015; Gök & Erbaş, 2011; Saraç & Çolak, 2012). Karaca'ya (2018) göre öğretmenlerin lisans eğitimlerinde aldıkları formasyon dersleri onların öğretmenlikleri sürecindeki gerekli olan tüm yeterliklere sahip olunmasına imkan sağlamaktadır. Bu araştırmada da formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarına bireyselleştirilmiş öğretim dersinde kaynaştırma öğrencilerine yönelik BÖP hazırlanmış ve kaynaştırmaya yönelik öğretmen yeterliklerindeki değişim incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda ise BÖP hazırlama becerisinin formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarındaki öğretmen yeterliklerine olumlu yönde etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca BÖP hazırlama becerisinin formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitiminde öğretim yeterliğine, kaynaştırma eğitiminde işbirliği yeterliğine ve kaynaştırma eğitiminde sınıf yönetimi yeterliğine etkisi incelenmiş ve olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada uygulamanın yapıldığı bireyselleştirilmiş öğretim dersi lisans düzeyinde öğretim programlarında yer almamaktadır. Bu nedenle öğretmen adaylarının kaynaştırma

uygulamalarındaki öğretmen yeterliklerinin ve onların kaynaştırma uygulamalarına yönelik duygu, tutum ve kaygılarının düşük düzeyde olduğu düşünülmektedir. Formasyon eğitiminde ise seçmeli ders olarak verilmesi elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarındaki öğretmen yeterliklerinin ve onların kaynaştırma eğitimine yönelik duygu, tutum ve kaygılarına olumlu yönde etki ettiği düşüncesine varılmaktadır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının formasyon eğitimlerinde meslekleri sürecinde karşılaşılabilecekleri kaynaştırma uygulamalarına yönelik ders almaları ve bu süreçte ise kaynaştırma öğrencilerine yönelik BÖP hazırlamaları önerilmektedir. Bu durumda öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarına yönelik duygu, düşünce, kaygı ve öğretmen yeterliklerinde olumlu gelişmelerin olacağı ve kaynaştırma uygulamalarındaki öğretmen yeterliklerinin üst düzey olacağı düşünülmektedir. Bireyselleştirilmiş öğretim dersinin öğretmen adaylarının lisans öğretim programı içerisinde zorunlu yapılması önerilmektedir. Bu şekilde onların mesleklerinde karşılaşacakları özel durumlar adına yeterli olmaları sağlanacaktır. Öğretmenlere yardımcı olabilmesi için kaynaştırma uygulamalarına ilişkin kaynaklar hazırlanmalıdır. Öğretmen adaylarının mutlaka formal bir bilgilendirme sürecinden geçmeleri gerekmektedir.

Makalenin Bilimdeki Konumu

Eğitim Bilimleri/ Öğretmen Yetiştirme

Makalenin Bilimdeki Özgünlüğü

Kaynaştırma uygulamaları ve BÖP ile ilgili gerek öğretmen adaylarının ve gerekse öğretmenlerin düşüncelerini belirlemenin yanı sıra onların tutumlarını ve kaygılarını belirlemeye yönelik çalışmalara da literatürde rastlamak mümkündür. Ayrıca, ilgili çalışmalar da öğretmen ya da öğretmen adaylarının tutum ve kaygılarının onların yeterliliklerine ve uygulanacak kaynaştırma eğitimine olan etkisi üzerinde çoğunlukla durulmuştur. Bu durumdan hareketle, yapılan bu çalışmada BÖP hazırlama becerisine yönelik yapılan eğitimin, formasyon eğitimi alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamaları hakkındaki görüşlerine olan etkisinin belirlenmesine odaklanılmıştır. Bu kapsamda da, bir dönem boyunca 'Bireyselleştirilmiş Öğretim' dersi alan ve bu ders kapsamında kendi disiplinlerinde kaynaştırma öğrencilerine yönelik bireyselleştirilmiş öğretim planı hazırlamış ve uygulama düzeyinde bilgi ve beceri kazanmış öğretmen adaylarının görüşlerine başvurulmuştur. Bu türden bir çalışma ile özellikle ulusal literatürdeki bir boşluğu kapatacağına inanılmaktadır.

Kaynaklar

- Akcan, E. ve İlgar, L. (2016). Kaynaştırma sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma konusundaki yeterliliklerinin araştırılması. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13-2(25), 27-39.
- Akçamete, G., Gürgür, H. ve Kış, A. (2003). Kaynaştırma programlarına yerleştirilmiş özel gereksinimli öğrencilerin okuma yazma becerilerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 4(2) 39-53.
- Aker, G. (2014). *Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Eğitimi Hakkındaki Tutumları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Atkinson, L., & Ogletree, E. (1982). Teaching morality in the schools. *Illinois Schools Journal*, 61(1), 74-84.
- Avcıoğlu, H. (2011). Zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlamaya ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 12(1), 39-53.
- Aydın, M. Ş. (1998). Din Eğitim-Öğretiminin Kilit Sorunu: Branşının Uzmanı Öğretmen Eksikliği. *Orta Dereceli Okullarda Yürütülen Din Eğitim-Öğretmenin Problemleri*. Kayseri: İBAV Yayınları.
- Babaoğlu, E., & Yılmaz, Ş. (2010). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimindeki yeterlikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 345-354.
- Bandura, A. (1984). Recycling misconceptions of perceived self-efficacy. *Cognitive Therapy and Research*, 8(3), 231-255.
- Barton, M. L. (1992). Teachers' opinions on the implementation and effects of mainstreaming. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED350802.pdf> internet adresinden 31.05.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Battal, İ. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin ve Branş Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Batu, E. S. (1998). *Özel Gereksinimli Öğrencilerin Kaynaştırıldığı Bir Kız Meslek Lisesindeki Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Görüş ve Önerileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- Bayar, A. (2015). Kaynaştırma uygulamalarında öğretmen yeterliği ölçeğinin Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(3), 71-85.
- Bayar, A., Özaşkin, A. G., & Bardak, Ş. (2015). Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Duygular, Tutumlar Ve Kaygılar Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlama, Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 10(3), 175-186.
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu-BMGK (1948). *İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi*. <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/203-208.pdf> adresinden 03.07.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (21. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (20. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Camadan, F. (2012). Sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimine ve bep hazırlamaya ilişkin öz-yeterliklerinin belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 128-138.
- Can, B. (2015). *Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı İle İlgili Özel Eğitim Öğretmenlerinin Yaşadıkları Sorunlar Ve Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri (KKTC Örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yakındoğu Üniversitesi, KKTC.
- Cankaya, Ö. ve Korkmaz, İ. (2012). İlköğretim 1.kademede kaynaştırma eğitimi uygulamalarının sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 1-16.
- Cheney, D., & Barringer, C. (1995). Teacher competence, student diversity, and staff training for the inclusion of middle school students with emotional and behavioral disorders, *Journal of emotional and behavioral disorders*, 3(3), 174-182.
- Chow, S. H. L. (1976). *Effects of a mediated training course on teachers and students in mainstreaming programs*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED123822.pdf> internet adresinden 31.05.2019 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2012). Araştırma Yöntemleri, Desen ve Analiz (2. Baskı). Ahmet Aypay (Çev. Ed.), *Deneyisel Araştırma Deseni* içinde (s. 255-291). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Çolak, A., Vuran, S. ve Uzuner, Y. (2013). Kaynaştırma uygulanan bir ilköğretim sınıfındaki sosyal yeterlik özelliklerinin betimlenmesi ve iyileştirilmesi çalışmaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 14(2), 33-49.
- D'Alonzo, B. J., Giordano, G. & Vanleeuwen, D. M. (1998). Perceptions by teachers about the benefits and liabilities of inclusion. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 42(1), 4-11.
- Deniz, E. ve Çoban, A. (2019). Kaynaştırma eğitime yönelik öğretmen görüşleri. *Electronic Journal of Social Sciences*, 18(70), 734-761.
- Deniz, E. (2018). *Kaynaştırma Eğitime Yönelik Öğretmen Görüşleri: Bir Meta-Sentez Çalışması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Denizli, H. (2015). *Fen Bilimleri Dersi Öğretmenlerinin Ve Fen Bilimleri Dersini Alan Kaynaştırma Öğrencilerinin Kaynaştırma Eğitimi Uygulamaları Sürecine İlişkin Görüş Ve Önerileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Giresun Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, Giresun.
- Diken, H. İ. ve Sucuoğlu, B. (1999). *Sınıfta zihinsel engelli çocuk bulunan ve bulunmayan sınıf öğretmenlerinin zihinsel engelli çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumlarının karşılaştırılması*. *Özel Eğitim Dergisi*, 2(3), 25-39.
- Elliot, D., & McKenney M. (1998). *Four inclusion models that work*. *Teaching Exceptional Children*, 30(4), 54-58.
- Eripek, S. (2000). Türkiye’de zihin engelli çocukların kaynaştırılmalarına ilişkin olarak yapılan araştırmaların gözden geçirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 25-32.
- Familia-Garcia, M. (2001). Special and regular education teacher’s attitudes towards inclusive programs in an urban community school. New York City Board of Education. U.S., New York.
- Forlin, C., Earle, C., Loreman, T., & Sharma, U. (2011). The sentiments, attitudes, and concerns about inclusive education revised (SACIE-R) scale for measuring pre-service teachers’ perceptions about inclusion. *Exceptionality Education International*, 21(3), 50-65.

- Gal, E., Schreur, N. & Engel-Yeger, B. (2010). Inclusion of children with disabilities: teachers' attitudes and requirements for environmental accommodations. *International Journal of Special Education*, 25(2), 89-99.
- Garvar-Pinhas, A., & Schmelkin, L. P. (1986). Administrators and teachers toward mainstreaming. In annual meeting of the Adortheastern Educational Research Association, Kerhonksen, NY, October.
- George, D. & Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*. Boston: Allyn & Bacon.
- Gök, G. ve Erbaş, D. (2011). Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşleri ve önerileri. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 3(1), 66-87.
- Gözün, Ö. ve Yıkılmış, A. (2003). Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Konusundaki Bilgilendirmelerinin Kaynaştırmaya Yönelik Tutumların Değişimindeki Etkililiği. *XII. Ulusal Özel Eğitim Kongresi Bildirgeleri*, Eskişehir: Karatepe Yayınları, 136-147.
- Gözün, Ö. ve Yıkılmış, A. (2004). Öğretmen adaylarının kaynaştırma konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının değişimindeki etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 65-77.
- Güleryüz, B. ve Özdemir, M. (2015). Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 53-64.
- Gürgür, H. (2005). *Kaynaştırma Uygulamasının Yapıldığı İlköğretim Sınıfında İşbirliği İle Öğretim Yaklaşımının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gürgür, H., Kış, A. ve Akçamete, G. (2012). Kaynaştırma öğrencilerine sunulan bireysel destek hizmetlere ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 11(3), 689-701.
- Gürsel, O. (2003). *Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının Geliştirilmesi*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Habiboğlu, N. K. (2018). *İlkokullarda Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Ve Rehber Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimine İlişkin Görüşleri*.

(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Harasymiw, S. J., & Horne, M. D. (1976). Teacher attitudes toward handicapped children and regular class integration. *The Journal of Special Education*, 10(4), 393-400.

Heiman, T. (2014). Inclusive schooling -middle school teachers' perceptions. *School Psychology International*, 22(4), 451-462.

Karaca, M. A. (2018). *Kaynaştırma Eğitimi Programının Öğretmenlerin Kaynaştırma Uygulamalarındaki Mesleki Yeterliliklerine Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kargın, T. (2004). Kaynaştırma tanımı, gelişimi ve ilkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 1-13.

Kaya, U. (2003). *İlköğretim Yöneticilerinin, Sınıf Öğretmenlerinin Ve Rehber Öğretmenlerin Kaynaştırma İle İlgili Bilgi, Tutum Ve Uygulamalarının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kayhan, N., Şengül, A. ve Piştav Akmeşe, P. (2012). İlköğretim birinci ve ikinci kademe öğretmen adaylarının kaynaştırmaya ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 261-271.

Kılıç, A. F. (2011). *Okulöncesi Öğretmenlerinin Engelli Öğrencilerin Kaynaştırılmasına Yönelik Bilgilendirilmelerinin Kaynaştırmaya İlişkin Görüşlerinin Değişmesindeki Etkililiği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.

Kırcaali-İftar, G. (1992). Özel eğitimde kaynaştırma. *Eğitim ve Bilim*, 16, 45-50.

Kilgore, A. M. (1982). Implementing educational equity practices in a field-based teacher education. Nebraska: The National Conference of the Association of Teacher Educators.

Kuyumcu, Z. (2011). *Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) Geliştirilmesi Ve Uygulanması Sürecinde Öğretmenlerin Yaşadıkları Sorunlar Ve Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Leyser, Y., & Abrams, P.D. (1983). A shift to the positive: An effective programme for changing pre-service teachers' attitudes toward the disabled. *Educational Review*, 35(1), 35-43.

- Leyser, Y., Kapperman, G., & Keller, R. (1994). Teacher attitudes toward mainstreaming: a cross-cultural study in six nations. *European Journal of Special Needs Education*, 9(1), 1-15.
- Mağden, D., & Avcı, N. (1999). Öğretmen adaylarının özürlü öğrencilerin kaynaştırılmasına ilişkin görüşleri. *IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri*. Eskişehir.
- Markell, C. (1976). Exceptional students in regular classes: Interviews with 43 North Dakota elementary teachers. Upper Midwest Small Schools Project. Education and Psychology. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED117912.pdf> internet adresinden 01.06.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Metin, N., & Güleç, H. (1998). İlköğretim okullarındaki eğitimcilerin özürlü çocuklarla normal çocukların kaynaştırıldığı programlar hakkındaki düşüncelerin incelenmesi. *8. Ulusal Özel Eğitim Kongresi*, Edirne.
- Orakçı, Ş., Aktan, O., Toraman, Ç., Çevik, H. (2016). The Influence of gender and special education training on attitudes towards inclusion. *International Journal of Instruction*, 9(2), 107-122.
- Özyürek, M. (2000). *Tutumlar ve Engellilere Yönelik Tutumların Değiştirilmesi*. Ankara: Karatepe Yayınları.
- Ringlaben, R. P., & Price, J. R. (1981). Regular classroom teachers' perceptions of mainstreaming effects. *Exceptional Children*, 47(4), 302-304.
- Saraç, T. ve Çolak, A. (2012). Kaynaştırma uygulamaları sürecinde ilköğretim sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüş ve önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 13-28.
- Sargın, N. (2002). Anasınıfında bulunan zihinsel engelli çocuklara yönelik öğretmen tutumlarına ilişkin bir çalışma. *XI. Ulusal Eğitim Kongresi Bildirileri*. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Sart, Z. H., Ala, H., Yazlık, Ö. ve Yılmaz, F. K. (2004). Türkiye kaynaştırma eğitiminde nerede?: Eğitimciye öneriler. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, Malatya.
- Sharma, U., Loreman, T., & Forlin, C. (2012). Measuring teacher efficacy to implement inclusive practices. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 12(1), 12-21.
- Sipahi, B., Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M. (2008). *Sosyal bilimlerde SPSS ile veri analizi*. İstanbul: Beta yayınları.

- Smith, S. W. & Brownell, M. T. (1995). Individualized education programs: Considering the broad context for reform. *Focus on Exceptional Children*, 28(1), 1-12
- Sucuoğlu, B. (2006). *Etkili Kaynaştırma Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks yayınları.
- Sucuoğlu, B. ve Kargın, T. (2010). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları Yaklaşımlar-Yöntemler-Teknikler (1. Baskı)*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- TC Anayasası, https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2018.pdf adresinden 03. 07. 2019 tarihinde erişilmiştir.
- Tezbaşaran, A. (1996). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu [Likert-type scale development guide]*. Ankara: Psikologlar Derneği Yayınları.
- UNESCO (1994). *World Conference on Special Needs Education: Access and Quality* (Final Report). Salamanca: Author.
- Uysal, A. (1995). *Öğretmen Ve Okul Yöneticilerinin Zihinsel Engelli Çocukların Kaynaştırılmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Weisel, A. and Dror, O. (2006). School climate, sense of efficacy and Israeli teachers' attitudes toward inclusion of students with special needs. *SAGE Publications*, 1(2), 157-174.
- Yaralı, D. (2015). Öğretmen adaylarının özel gereksinimli bireylere yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 431-456.
- Yılmaz, E. ve Batu, E. S. (2016). Farklı branştan ilköğretim öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı, yasal düzenlemeler ve kaynaştırma uygulamaları hakkındaki görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 17(3), 247-268.

Summary

Statement of Problem

In addition to determining the opinions of both prospective teachers and teachers related to inclusion practices and Individualized Teaching Plan (ITP), it is possible to come across studies in the literature to determine their attitudes and concerns. In addition, related studies have mostly focused on the effects of attitudes and concerns of teachers or prospective teachers on their competencies and inclusion education. Within this scope, the opinions of prospective teachers who took 'Individualized Instruction' course for a semester and prepared an

individualized instruction plan for mainstreaming students in their own disciplines and gained knowledge and skills at the application level were consulted. It is believed that such a study will close a gap in the national literature.

Purpose of the Study

In this study, it was aimed to determine the effect of the training on the skills of preparing an Individualized Teaching Plan (ITP) on the opinions of prospective teachers in different branches of education on inclusion practices. The problem sentence of the research was determined as “What is the effect of the training on the skills of ITP on the opinions of prospective teachers in different branches about inclusion practices?” In this context, the research sought to answer the following sub-problems:

- 1) Is there a significant difference between the pre-test and post-test scores of the teacher competencies in the mainstreaming practices of pre-service teachers in different branches who have training in ITP preparation?
- 2) Is there a significant difference between the pre-test and post-test scores of emotion, attitude and anxiety related to inclusive education of prospective teachers in different branches who have formation training with ITP preparation skills?

Method

Quantitative research method was used in this research. In the study, one group of quantitative research designs pre - test post - test weak experimental design was used. The study group of the study consists of 125 prospective teachers who received formation training in a state university in Istanbul in the fall semester of the 2017-2018 academic years. In the determination of these groups, simple non-random sampling methods, purposeful sampling group and typical case sampling were used. In the research, “Teacher Efficacy for Inclusive Practice (TEIP) Scale” and “Sentiments, Attitudes and Concerns about Inclusive Education Scale Revised (SACIE-R)” were used as data collection tools. The data obtained from the scales were analyzed with the help of SPSS 18.0 package program.

Findings

As a result of the research, it was found that the trainings that were conducted to gain the skills of preparing ITP increased the attitudes and emotions of the prospective teachers in different branches of formation training towards inclusion practices and decreased their concerns about inclusion practices. In addition, it has been determined that the training practices have a positive effect on the teacher competencies of the prospective teachers in different branches of formation training.

Discussion, Conclusion and Recommendations

Unlike informing students about inclusion, in this study, pre-service teacher candidates who received formation training were prepared in the individualized teaching lesson and the change in attitudes towards inclusion was examined. As a result of the study, it was concluded that the skills of preparing ITP had a positive effect on the attitudes of the prospective teachers in different branches of education who were in formation training. In their study conducted by Leyser, Kapperman, and Keller (1994), they found that university graduate teachers had higher positive attitudes towards inclusion practices compared to teachers with less education. It is thought that this may be due to the fact that teachers perform inclusion practices in their tasks. In the study, pre-service teachers who have received formation training were prepared in the individualized instruction course during the semester for the inclusion students and their effects on inclusion concerns were examined. As a result of the study, it was concluded that the skills of preparing ITP decreased the anxiety of the prospective teachers in different branches of training in inclusion practices. Özyürek (2000) stated that the thoughts, beliefs and emotions that are possessed affect our approach, behaviors and the arrangements we will make for the people affected by the disability. For this reason, prospective teachers' emotions towards inclusion were investigated and it was concluded that the skill of preparing ITP positively affected the emotions of prospective teachers from different branches in formation education in inclusion practices.

In the study, the pre-service teachers who were trained in formation were prepared in the individualized teaching course for the students of mainstreaming and the changes in teacher competencies for mainstreaming were examined. As a result of the study, it was concluded that the skills of preparing ITP had a positive effect on the teacher competencies of the prospective teachers in different branches of formation training. In addition, the effect of ITP preparation skills on teaching efficacy in inclusion education, cooperation competence in inclusion education and classroom management competence in inclusion education were examined and it was concluded that it had a positive effect.

On the other hand, in the formation education, it is thought that the elective course has a positive effect on the teacher competencies of the prospective teachers and their feelings, attitudes and concerns about the inclusion education. In this context, it is recommended that prospective teachers take courses on inclusion practices that they may encounter during their formation process and prepare ITP for inclusion students during this process. In this case, it is thought that there will be positive developments in emotion, thought, anxiety and teacher

competencies related to mainstreaming practices and teacher competencies in mainstreaming practices will be high level. It is recommended that prospective teachers of the individualized teaching course be compulsory in the undergraduate curriculum.